

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för utbildningsvetenskap

Pedagogisk dokumentation på fritidshem

En kvalitativ studie om pedagogisk dokumentations betydelse utifrån
fritidslärares syn och erfarenheter

Lara Al-Sabti och Ardeem Tarakgian

2019

Examensarbete, Grundnivå (yrkesexamen), 15 hp
Pedagogik
Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem

Handledare: Tatiana Mikhaylova
Examinator: Guadalupe Francia

Förord

Vi vill tacka alla fritidslärare på de två fritidshemmen som har deltagit i vår studie. Vi vill även tacka vår familj som har stöttat oss under dessa tre år i utbildningen. Tack för att ni har givet oss styrkan och tålamodet för att fullgöra utbildningen. Till sist vill vi tacka varandra för ett gott samarbete. Bra jobbat!

Lara Al-Sabti och Ardeem Tarakgian
Maj 2019

Författare: Al-Sabti, L och Tarakgian, A. (2019). Pedagogisk dokumentation. Examensarbete i pedagogik. Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem. Akademin för utbildning och ekonomi. Högskolan i Gävle.

Abstrakt

Denna studie syftar till att skapa en fördjupad förståelse för pedagogisk dokumentation i fritidshemmets verksamhet. Vi har använt oss en kvalitativ metod där vi genomförde intervjuer i form av semistrukturerade frågor med sex fritidslärare i två olika fritidshemsverksamheter. Resultatet har diskuterats och jämförts med tidigare forskning och med nu gällande styrdokument för fritidshem. Resultatet visar att pedagogisk dokumentation spelar en avgörande roll för fritidshemmets verksamhet. Resultatet visar även att pedagogisk dokumentation synliggör pågående processer i fritidshemmets verksamhet, vilket bidrar till utveckling av den pedagogiska verksamheten, elever och fritidslärares arbete. Resultatet visar också att fritidslärarna utifrån sina erfarenheter bekräftar pedagogisk dokumentation som ett redskap för att säkerställa verksamhetens kvalitet. Fritidslärarna upplever att den pedagogiska dokumentationen på fritidshemmet inte är helt enkelt utan det krävs engagemang och kunskap. Resultatet påvisar även att kommunens fritidshemsverksamheter har sin gemensamma pedagogiska dokumentationsform som benämns FRIPP (Fritidspedagogisk planering) och denna utgör värdefullt underlag för att följa upp fritidshemmets resultat mot de nationella målen. Studiens slutsats är därför att den pedagogiska dokumentationen är en förutsättning för att kunna kartlägga verksamheten och identifiera områden som har särskild betydelse för att utveckla fritidshemmets verksamhet och uppfylla styrdokumentens mål.

Nyckelord: Fritidshem, fritidslärare, kvalitet, pedagogisk dokumentation, läroplansteori, realiseringsarena, systematiskt kvalitetsarbete, utvärdering, utveckling, FRIPP.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	1
1.1. Syfte och frågeställning	2
1.2. Begreppsförklaring.....	2
1.3. Disposition	2
2. BAKGRUND	3
2.1. Fritidshemmets uppdrag.....	3
2.2. Pedagogisk dokumentation i styrdokumentet.....	4
2.3. Forskningsöversikt	4
2.3.1. Pedagogisk dokumentation i praktiken	5
2.3.2. Pedagogisk dokumentation i relation till systematiskt kvalitetsarbete	6
2.3.3. Kritik mot pedagogisk dokumentation	6
3. TEORETISKA PERSPEKTIV.....	7
3.1. Läroplansteorin.....	7
3.1.1. Läroplansarenor.....	8
4. METOD	8
4.1. Metodval.....	8
4.1.1. Semistrukturerade intervjuer.....	9
4.2. Val av respondenter	9
4.2.1. Respondenter	10
4.3. Forskningsetiska övervägande.....	10
4.4. Validitet och reliabilitet.....	11
4.4.1. Validitet.....	11
4.4.2. Reliabilitet	12
4.5. Genomförande av intervjuer.....	12
4.5.1. Bearbetning av intervjudata	13
5. RESULTAT	13
5.1. Pedagogisk dokumentation för elevernas utveckling och inflytande	13
5.2. Att utvecklas som fritidslärare	14
5.3. Att utforma en meningsfull verksamhet	16

6. DISKUSSION	18
6.1. Resultatdiskussion	18
6.2. Metoddiskussion.....	20
6.3. Slutsats och vidare forskning	21
REFERENSER	23
BILAGA 1, MISSIVBREV	
BILAGA 2, INTERVJUFRÅGOR	
BILAGA 3 DATABASSÖKNING	

1. Inledning

Allmänna råd för fritidshem (Skolverket, 2014) påpekar att dokumentation är viktig för fritidshemmets verksamhet och även viktig för fritidslärare för att kunna planera, genomföra, dokumentera och utveckla de pedagogiska processerna. När fritidsläraren planerar verksamheten utgår de ifrån en inventering av elevgruppens intresse och behov samt det uppdraget som framhålls i styrdokumentet (ibid).

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11 reviderad 2017 (Skolverket, 2017) beskriver hur fritidshemmets verksamhet bör utvecklas och hur den utvecklingen ska svara mot de nationella målen. Det krävs att verksamheten alltid prövas, resultaten som erhålls ska följas upp och utvärderas, de nya metoder som används ska prövas och utvecklas. Fritidslärare informerar vårdnadshavare om elevens skolsituation och kunskapsutveckling (ibid). Essén, Björklund och Olsborn Björby (2015) skriver att det är viktigt att pedagoger ständigt använder den pedagogiska dokumentationen, för att förstå, tolka och precisera målen för verksamheten med syfte att förtydliga dessa ytterligare.

De dokumentationsmetoder som pedagogerna använder i sina praktik ska utgå ifrån frågor om exempelvis hur varje elev lär sig nya saker samt hur eleven förbereder sig på att bli en kreativ människa, och elevens kunskap och sociala utveckling ska vara grunden till utvecklingssamtalen. Varje elevs kunskapsutveckling ska utvärderas, och detta redovisas både muntligt och skriftligt för varje elev och vårdnadshavare samt för rektor (ibid). Essén, Björklund och Olsborn Björby (2015) betonar vikten av pedagogisk dokumentation då den möjliggör för pedagogerna att utforska olika arbetssätt. Utgångspunkten i det pedagogiska arbetssättet handlar om att alla pedagoger arbetar tillsammans som arbetslag och hjälper varandra för att bidra till barnens och verksamhetens utveckling (ibid).

Våra tidigare verksamhetsförlagda utbildningsperioder har gett oss insikt i att pedagogisk dokumentation har en väsentlig roll i fritidshemmets verksamhet och det krävs kunskap i arbetet med den. Därför har vi valt att fördjupa oss i ämnet utifrån fritidslärarens syn och erfarenhet. Vår studie bidrar till ökat intresse för arbete med pedagogisk dokumentation och ger ett led till att få kunskap om pedagogisk dokumentations betydelse i fritidshemmets verksamhet.

1.1. Syfte och frågeställning

Syftet med vår studie är att skapa fördjupad förståelse för pedagogisk dokumentation på fritidshemmet utifrån fritidslärares syn och erfarenheter. Studien grundas på följande två frågor:

- Vilka erfarenheter har fritidslärare av pedagogisk dokumentation?
- Vilken syn på pedagogisk dokumentation har fritidslärare?

1.2. Begreppsförklaring

I denna del förklaras de begrepp som kommer att användas i vår studie.

FRIPP: FRIPP är förkortning av fritidspedagogisk planering. Den är dokument som visar vad fritidshemmet arbetar med utifrån Lgr 11 samt visar tydligt vilka mål som finns med verksamheten och vilka metoder som används.

Systematiskt kvalitetsarbete: Systematiskt kvalitetsarbete är en arbetsprocess som gör kvalitet och likvärdighet synlig.

1.3. Disposition

Studien består av sex delar. I den första delen redogörs för hur intresset till studien väcktes samt tankar kring vad studien ska leda fram till. I del 2 under rubriken "Bakgrund" presenteras fritidshemmets uppdrag och sedan belyses vad styrdokument tar upp om den pedagogiska dokumentationen. Sedan redogörs för tidigare studier kring pedagogisk dokumentation i relation till studiens syfte. Del 3 innehåller en beskrivning av studiens teoretiska utgångspunkt. Därefter följer en metoddel (del 4) som redogör för studiens datainsamling, urval och bearbetning av det empiriska materialet. I del 5 redovisas studiens resultat och analyseras med fokus i studiens syfte och forskningsfrågor samt relateras till tidigare forskning. Avslutningsvis i del 6 diskuteras studiens resultat i förhållande till tidigare presenterad teori, och tidigare studier. Här diskuteras även studiens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet samt för- och nackdelar med den valda metoden. Därefter diskuteras förslag till framtida studier.

2. Bakgrund

I denna del av studien presenteras först fritidshemmets uppdrag, och därefter redogörs för pedagogisk dokumentation som formuleras i styrdokumentet för fritidshem. Därefter i avsnittet forskningsöversikt redogörs för det urval vi gjorde som ansågs relevant för studien.

2.1. Fritidshemmets uppdrag

I dag har fritidshemmets verksamhet ökat och blivit välstrukturerad och målinriktad. Johansson (1968) beskriver hur fritidshemmets verksamhet och syfte har förändrats över tid, och han anser att i och med att verksamheten har fått sin egen läroplan har det påverkat utvecklingen på ett positivt sätt (ibid). Pihlgren (2017) skriver att målstyrning är viktigt i fritidshemmets uppdrag eftersom den ger grundinstruktioner för en fungerande verksamhet. Verksamheten måste alltid sätta upp ett mål som påverkar praktiken och även kan utvärderas senare. I fritidshemmets uppdrag ingår målstyrning för en värdeskapande verksamhet, och den produceras utifrån läroplanen och skollagen. Uppdraget handlar även om att stödja elevernas utveckling till kreativa och ansvarstagande samhällsmedborgare (ibid).

I likheten med Pihlgren (2017) belyser Torstensson-Ed och Johansson (2000) att fritidshemmets uppdrag utifrån läroplanen innebär att fritidslärare har möjligheter att utveckla verksamhetens strukturerade och målstyrda arbetsformer för planering, utvärdering och uppföljning. Pihlgren (2017) menar att utifrån fritidshemmets specifika uppdrag måste varje utbildad fritidslärare veta vad som ska dokumenteras och hur pedagogisk dokumentation kan utvärderas för att bidra till verksamhetens utveckling. Vidare pekar hon på det pedagogiska uppdraget som varje fritidslärare bör ta hänsyn till för att bidra till det systematiska kvalitetsarbetet; detta genom att de som arbetar med pedagogiska dokumentation blir medveten om de olika metoder som finns i arbetet. Pihlgren (2017) ser att fritidspedagogisk planering, FRIPP, är en dokumentationsform som ger fritidslärare möjligheter att utföra fritidshemmets uppdrag.

Skollagen (SFS 2010:800) betonar att genom att fritidslärarna arbetar på ett pedagogiskt sätt bidrar de till utvecklingen av verksamheten och med det pedagogiska uppdraget som fritidslärarna har blir verksamhetens mål tydligare. Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11 reviderad 2017 (Skolverket, 2017) påpekar att fritidshemmet inte bara stimulerar elevers lärande och utveckling utan det erbjuder de elever som går i fritidshemmet en meningsfull fritid (ibid). Pedagogisk dokumentation tillgodoser elevens möjligheter och lärande för att de ska kunna utvecklas i enlighet med läroplanens mål. De allmänna råden för fritidshem (Skolverket, 2014) menar att fritidshemmets uppdrag handlar om att stimulera relationer och social gemenskap mellan elever (ibid).

2.2. Pedagogisk dokumentation i styrdokumentet

Fritidshemmet verksamhet regleras i skollagen (kapitel 1– 6 samt kapitel 14) (SFS 2010:800). I skollagen (SFS 2010:800), 4 kap under rubriken ”Kvalitet och inflytande” 3§ anges att ”Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.” Enligt 3 och 4 §§ ska alla skolformer systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen för att uppfylla de nationella målen för utbildningen. Vidare framgår av 4 kap. 6§ att detta kvalitetsarbete även ska dokumenteras.

Vid sidan av skollagen betraktas läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Skolverket, 2017) som det viktigaste styrdokumentet för verksamheten. Där betonas att verksamheten ska ägna sig åt pedagogiskt kvalitetsarbete för att uppnå de nationella målen. Från och med den 1 juli 2016 fick fritidshemmet en egen del i läroplanen, där framgår tydligt verksamhetens undervisningsuppdrag med en syftestext som anger att alla som arbetar inom fritidshemmet ska dokumentera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Den pedagogiska dokumentationen fyller flera viktiga funktioner i fritidshemmets verksamhet, den handlar främst om att förstå vad som pågår i det pedagogiska arbetet och arbeta förebyggande och främjande. Dessutom måste varje verksamhet hitta sina egna rutiner och former utifrån deras förutsättningar att bedriva ett kvalitetsarbete, men utgångspunkten är densamma för alla verksamheter (Skolverket, 2017).

I allmänna råd för fritidshem (Skolverket, 2014) betonas att den pedagogiska dokumentationen är ett medel för att planera en målstyrd fritidshemsverksamhet för att bidra till ökad kvalitet för verksamheten. Fritidslärares uppdrag är att tolka det kvalitetsarbetet utifrån styrdokumentet och hitta lämpliga metoder som ger varje elev förutsättningar att nå så långt som möjligt i sitt lärande gentemot de nationella målen. Pedagogisk dokumentation är ett arbetsverktyg som synliggör och sammanlänkar fritidslärares arbetssätt och deras pedagogiska tänkande (Skolverket, 2015).

2.3. Forskningsöversikt

Vid en närmare sökning hittade vi inga studier om pedagogisk dokumentation på fritidshem. Därför valde vi att använda studier som inriktat sig till förskoleverksamhetens nivå. Därför har vi valt fem studier där resultatet visar att den pedagogiska dokumentationen är något som relaterat till lärarnas uppdrag som formuleras i läroplanen. Vi kommer hädanefter att använda ordet ”pedagoger” som relaterar till utbildade lärare, förskollärare och fritidslärare, och som arbetar med pedagogisk dokumentation i sin praktik. De fem studierna söktes fram genom att utföra en databassökning (se Bilaga 3).

2.3.1. Pedagogisk dokumentation i praktiken

Tidigare studier indikerar att pedagogisk dokumentation är viktigt för verksamheten, den ses som ett bra verktyg för att analysera, förändra och utvärdera verksamheten samt praktiken. Detta innebär att den är ett förändring- och utvärderingsverktyg samt analysverktyg. Pedagogisk dokumentation ses som ett verktyg för att förklara läro- och pedagogiska processer som pågår i verksamheten och för att även dokumentera allting som pågår i verksamheten. Utifrån processerna i arbetet med pedagogisk dokumentation skapas möjlighet att kvalitetssäkra verksamheten. Den fungerar som grundval för utvecklingen av verksamheten och kontinuerlig uppföljning av den pedagogiska verksamheten. Den pedagogiska dokumentationen synliggör även det material som används i fritidshemmets aktiviteter. Genom pedagogisk dokumentation kan verksamheten synliggöras och bli ett viktigt underlag i reflektion för pedagoger (Alnervik, 2013; Bjervås, 2011; Elfström, 2013; Holmberg, 2015; Lindgren Eneflo, 2014).

Vissa forskare lyfter fram pedagogisk dokumentation utifrån pedagogers erfarenheter genom att den ger möjlighet för dem att förstå varje barns känsla och engagemang som leder till att de även får en ökad inblick i sin egen roll. Genom den pedagogiska dokumentationen kan pedagoger också bilda sina åsikter och idéer för det fortsatta pedagogiska arbetet. Den sammanfattar ett gemensamt reflektionsarbete där pedagoger kan delta i arbetet och bygger förutsättningen att de i arbetet kan producera en kultur av samverkan, kommunikation och reflektion. Pedagoger som arbetar med pedagogisk dokumentation ökar sin kunskap och utvecklingen i deras arbete. Pedagogisk dokumentation förstärker utvecklingen hos pedagoger, genom den kan alla pedagoger dela med sig av olika erfarenheter, idéer och utforska tillsammans om dokumentationen (Alnervik, 2013; Bjervås, 2011; Elfström, 2013; Lindgren Eneflo, 2014).

Holmberg (2015) upplyser att genom pedagogisk dokumentation kan pedagoger dokumentera barns sociala samspel, och det blir ett bra underlag vid utvecklingssamtal. Hon menar att pedagogisk dokumentation ger möjlighet att analysera och följa upp barns lärande och utveckling samt göra barns lärprocesser synliga, bland barnen, föräldrar och pedagoger. Pedagoger ser på pedagogisk dokumentation som en kanal för möten mellan dem och föräldrar kring barnen. Samtidigt krävs det kontinuerlig dokumentation kring barns utveckling för att kunna uppmärksamma alla delar (ibid).

Samtliga forskare framhåller att pedagogisk dokumentation är en utgångspunkt för det fortsatta pedagogiska arbetet och ett förhållningssätt till barns utveckling samt att analysera barns lärande och utveckling (Alnervik, 2013; Bjervås, 2011; Holmberg, 2015; Lindgren Eneflo, 2014). Elfström (2013) betonar att pedagogisk dokumentation erbjuder olika former av dokumentation som uppvisar hur verksamheten skapar villkor för barns lärande och utveckling. Bjervås (2011) ser att pedagogisk dokumentation gynnar barnet då den stödjer deras lärande. Hon förklarar att den pedagogiska dokumentationen skapar nya möjligheter för barns inflytande över sina egna lärprocesser. Författaren menar vidare att pedagoger inom dokumentationsprocessen behöver ägna sig åt läroplanen för att kunna arbeta med ett

professionellt sätt, och ta tillvara på barnens visade intressen i alla olika situationer och visa en lyhördhet för barnens tankar och åsikter.

2.3.2. Pedagogisk dokumentation i relation till systematiskt kvalitetsarbete

Samtliga forskare förklarar att kontinuerlig dokumentation av verksamheten är en del av det systematiska kvalitetsarbetet som följer en bestämd ordning: dokumentation, uppföljning och utvärdering. Dokumentationen ligger till grund för verksamhetens arbete vilken påverkar det systematiska kvalitetsarbetet, där den skapar ett underlag för förbättring av arbetsprocesser i verksamheten. Dessutom blir syftet med arbetet med systematiskt kvalitetsarbete att dokumentera och följa upp verksamheten för att ge de bästa förutsättningarna för varje barn för att vara delaktiga i kvalitetsarbetet. Med hjälp av pedagogisk dokumentation i det systematiska kvalitetsarbetet kan utvecklingsbehov tydliggöras, såväl för barnen som för verksamheten. Förskolechefen och förskolläraren har ansvaret att säkerställa att verksamhetens systematiska dokumentationsarbete fullgörs (Alnervik, 2013; Bjervås, 2011; Elfström, 2013; Lindgren Eneflo, 2014).

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11 reviderad 2017 (Skolverket, 2017) och skollag (SFS 2010:800) fastställer att det systematiska kvalitetsarbetet och den pedagogiska dokumentationen är en självklarhet för att verksamheten ska kunna ge alla barn en likvärdig utbildning. När det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras bör riktningen utgå ifrån skollagens och läroplanernas mål (Skolverket, 2017; Skollag SFS 2010:800). Arbetet med systematiskt kvalitetsarbete innebär att verksamheten dokumenteras kontinuerligt för att hitta nya metoder för utveckling mot gällande nationella mål och verksamhetsmål. Samtidigt ska det systematiska kvalitetsarbetet utgå ifrån beprövad erfarenhet (Skolverket, 2015).

2.3.3. Kritik mot pedagogisk dokumentation

En forskare indikerar att när pedagogerna dokumenterar blir de inriktade mot verksamheten och de försöker att presentera och synliggöra verksamhetens mål och syfte utan att inkludera barnen i deras dokumentationsarbete (Lindgren Eneflo, 2014). En annan forskare uppvisar i sitt resultat att pedagogisk dokumentation medför risk att pedagogen skapar makt över barnen; forskaren anser att när pedagogen inte tar ställning till etiska diskussioner i sitt pedagogiska dokumentationsarbete riskerar de att bedöma barnen utifrån deras uppfattning och utifrån verksamhetens syfte och mål (Bjervås, 2011). Hon problematiserar vidare användande av för mycket dokumentation av pedagogerna i deras vardagliga arbete. Forskaren menar att när pedagoger hela tiden dokumenterar riskerar de att störa barnen för dokumentationens skull och barnen blir objekt för deras dokumentationsarbete (ibid).

Sammanfattning forskningsöversikt

Forskningsöversikten uppvisar en koppling till vår studies syfte. Samtliga forskarna redogör för pedagogers syn på och erfarenheter av pedagogisk dokumentation. I forskningsöversikten uppvisas vikten av pedagogisk dokumentation i praktiken, eftersom den ger hjälp och stöd till varje pedagog i sitt dokumentationsarbete och även synliggör utveckling i yrket. Den påverkar också barns lärande och utveckling.

Forskningsöversikten visar att den pedagogiska dokumentationen fungerar som grund för utveckling av verksamheten. Den pedagogiska verksamheten ska utgå ifrån varje barns intresse och behov. Användandet av pedagogisk dokumentation ger möjligheter i verksamheten men det finns även kritik som riktas mot användandet av den. I forskningsöversikten problematiseras att pedagogerna använder pedagogisk dokumentation mycket i deras arbete som leder till att barnen blir ett objekt i arbetet och medför risk att varje barn blir delaktigt i dokumentationsarbetet. När systematiskt kvalitetsarbete utvärderas och följs upp produceras ett underlag för utveckling av verksamheten och förutsättningar för att barn lär sig och utvecklas utifrån läroplanens mål.

Vi har genom tidigare forskning inom vårt ämne fått en generell bild av hur arbetet med pedagogiska dokumentation ser ut i verksamheten och vi ser det som en viktig del av vår studie som syftar att få fördjupad förståelse av pedagogiska dokumentation på fritidshemmets verksamhet.

3. Teoretiska perspektiv

I följande del presenteras studiens teoretiska utgångspunkt. I den här studien använde vi läroplansteori för att analysera fritidslärares erfarenheter och syn på uppdraget att dokumentera sitt arbete som ingår i olika styrdokument, främst läroplanen för fritidshem (Skolverket, 2017).

3.1. Läroplansteorin

Läroplansteorin handlar inte enbart om läroplanen som fastställs av regeringen och som ska följas upp inom respektive verksamhet. Läroplansteorin ger perspektiv som underlättar tolkning av olika aspekter som skapas i skolan (Linde 1993; Lundgren 1989). Vidare pekar Lundgren (1989) på att läroplansteori ”ses som försök att bygga upp en kunskap om hur utbildningsprocessers mål, innehåll och metod formas i ett visst samhälle och en viss kultur” (Lundgren 1989, s.20). Med detta menas att läroplansteori förklarar varför man valt ett specifikt innehåll, mål och metodik i en specifik verksamhet (Lundgren, 1989). Läroplansteorin bidrar till förståelse kring hur skollagen och läroplanen omsätts i fritidshemmets praktik. Det yttersta ansvaret ligger dock på läraren. Linde (1993) menar att läroplansteori inte bara bidrar till att förstå vad alla de politiska beslut innehåller men den bidrar också till att förstå hur läraren i verksamheten tolkar och använder dessa innehåller i sin praktik.

3.1.1. Läroplansarenor

Inom läroplansteori finns enligt Linde (1993) tre arenor för att analysera hur läroplanen skapas och formas och hur undervisningen ska vara utformad. Dessa arenor är läroplanens formulering, transformering och realisering.

Formuleringsarenan handlar om hur läroplanens innehåll är organiserat, hur det uppkom och diskussionen om vad undervisningen ska syfta till (Linde, 1993). Läroplanen formuleras på uppdrag av staten, det vill säga den politiska styrningen, i syfte att den genomförda verksamheten ska utgå utifrån läroplanens innehåll. Med detta menas att läroplanens målformuleringar och innehåll strävar efter att uppnå önskade resultat inom skolans värld (ibid).

Transformeringsarenan handlar om hur den formulerade läroplanen ska tolkas på önskat sätt för att verksamheten ska kunna nå sitt önskade mål. Detta eftersom flera grupper av aktörer är aktiva i tolkningen av läroplanen i den arenan såsom elever, lärare, skolledare, representanter för det civila samhället och även staten (Linde, 1993). Inom denna arena studeras de aspekter och förutsättningar som påverkar verksamhetens innehåll (ibid).

I realiseringsarenan står praktiken i centrum, det vill säga den undervisning och andra pedagogiska aktiviteter som utförs av lärare i verksamheten (Linde, 1993). Inom denna arena studeras de enskilda lärarnas strävan efter att realisera det som formulerats i styrdokument (Lundgren, 1989). Enligt Skolverket (2001) har den enskilda läraren rätten att själv välja hur verksamheten ska planeras och genomföras. I samband med vår studies analysarbete valde vi att fokusera på realiseringsarenan eftersom studiens syfte är att undersöka hur fritidslärare tolkar den pedagogiska dokumentation som ingår i läroplanen i sin praktik. I den här arenan verkställs lärarens tolkningar av läroplanen i praktiken, det vill säga att det är vad som egentligen händer i verksamheten som står i fokus (Linde, 1993).

4. Metod

I denna del argumenterar vi inledningsvis för metodval och dess relevans i förhållande till studiens syfte och teoretiska utgångspunkter. Vår studie fokuserar på framför allt att skapa fördjupad förståelse för pedagogisk dokumentation på fritidshemmet. Syftet med detta att komma i det önskade resultat utifrån fritids lärarnas egna erfarenheter.

4.1. Metodval

Utifrån vår studies syfte och frågeställningar gjorde vi valet att använda en kvalitativ forskningsmetod, vilken betyder att forskningen är inriktad på ord i stället för siffror och fastställda mängder (Bryman, 2011). Studien bygger på ett induktivt synsätt, där syftet är att ge förståelse av en teori utifrån resultat av den praktiska forskningen. En kvalitativ undersökning innebär således hur man ska få en konkret förståelse kring ett ämne eller en situation genom att

undersöka hur någon upplever denna situation (ibid). Kvale och Brinkmann (2014) menar att en kvalitativ-undersökning är lämpligaste metoden när forskaren vill få djupare förståelse och samla in detaljerad information om ett specifikt ämne. Bryman (2011) beskriver också att en kvalitativ metod läggs tonvikten på respondenternas tolkningar och erfarenheter.

Pedagogisk dokumentation är något som läroplanen betonar och formulerar målet för i relation till lärarnas arbete. Fritidsläraren tolkar i sin tur sitt uppdrag utifrån läroplanens formulerade riktlinjer. Mot bakgrund av detta valde vi att utgå ifrån kvalitativa intervjuer i studien för att undersöka fritidslärarnas syn på och erfarenheter kring pedagogisk dokumentation och dess funktion inom fritidshemmets verksamhet (Skolverket, 2014). För att fokusera mer på samtalets interaktion valde vi att spela in intervjuer (Kvale & Brinkmann, 2014).

4.1.1. Semistrukturerade intervjuer

Kvale och Brinkmann (2014) definierar en halvstrukturerad intervju som ett vardagligt samtal med syfte att fokusera på specifika fenomen och samla in information utifrån intervjupersonens perspektiv. Semistrukturerade intervjuer i form av en intervjuguide karakteriseras av att respondenterna svarar på förutbestämda frågor med möjlighet att ställa följdfrågor utifrån det som respondenterna berättar (Bryman, 2011). Vi ansåg att semistrukturerade intervjuer skulle vara av stor vikt vid vår undersökning då vi främst ville undersöka respondenternas åsikter kring vårt ämne. Utifrån studiens syfte och frågeställningar samt den teoretiska referensramen skapade vi en intervjuguide (se Bilaga 1) med frågor kring vårt ämne, pedagogisk dokumentation på fritidshemmet, som skulle besvaras av respondenterna. Ordningsföljden på ämnen varierade efter informanternas svar. Att ha ett gemensamma intresse inom ett tema mellan forskaren och den intervjuade möjliggör för intervjuaren genomföra en professionell intervju, där utvecklande svar kan ges och följdfrågor ställas (Stukát, 2011).

4.2. Val av respondenter

Urvalet i vår undersökning begränsade vi till lärare som är utbildade och har erfarenheter av pedagogisk dokumentation inom fritidshemsverksamheten. Undersökningen utförde vi under två veckor. Bryman (2011) anser att en kvalitativ studie bland annat kännetecknas av att undersökningstiden är begränsade och området snävt, samt att studien är inriktad till en viss grupp som har en viss gemensamma egenskaper.

Respondenterna består av sex fritidslärare med olika års erfarenhet inom yrket. Eftersom valet av respondenter kan ha avgörande betydelse för resultatet i studien tillämpade vi målinriktat urval (Bryman, 2011), detta betyder att respondenterna skulle vara utbildade lärare och ha erfarenhet av pedagogisk dokumentation utifrån styrdokumentet för fritidshem.

Tre utav respondenterna är utbildade fritidspedagoger och har jobbat länge inom fritidshemsverksamheten, i över tjugo år. De andra tre är utbildade fritidslärare och har jobbat som längst i två år. Vi valde att använda fiktiva namn för att respondenterna inte ska kunna

identifieras. Sex intervjuer genomfördes på två olika fritidshemsverksamheter. I fritidshemmets verksamhet ansvarar både fritidslärare och fritidspedagog för undervisningen men i denna studie användes endast begreppet fritidslärare och inte fritidspedagoger eftersom vår högskoleutbildning är till fritidslärare och vår studie inriktade sig på dessa.

4.2.1. Respondenter

Informant	Datum	Intervjulängd	utbildning
Sara	20190412	10,26 minuter	fritidslärare
Linda	20190412	13,41 minuter	fritidspedagog
Maria	20190416	11,01 minuter	fritidspedagog
Gustav	20190416	33,39 minuter	fritidslärare
Ann-Marie	20190417	10,38 minuter	fritidspedagog
Johan	20190418	15,1 minuter	fritidslärare

4.3. Forskningsetiska övervägande

Vid en kvalitativ intervjuundersökningsmetod finns vissa rättigheter och skyldigheter som intervjuaren bör följa. Vetenskapsrådet (2017) fastställer fyra etiska huvudkrav: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Därför informerade vi respondenterna om de fyra kraven genom ett missivbrev (se Bilaga 1).

Informationskravet innebär att respondenterna informeras om deras uppgifter i arbetet och de villkor som gäller för deras deltagande. I enlighet med detta informerade vi samtliga respondenter om vår studies syfte och att deras uppgift var att genom en intervju berätta om sin syn på och erfarenhet kring pedagogisk dokumentation på fritidshemmet. Respondenterna delgavs även information om att deras deltagande var frivilligt och att de när som helst under intervjuens gång hade rätt till att avbryta sin medverkan. All information skedde skriftligt via missivbrev (se Bilaga 1).

Samtyckeskravet innebär att deltagarna bestämmer över sin medverkan och hur länge samt på vilka villkor de vill delta. Därför delgav vi respondenterna genom ett missivbrev (se Bilaga 1) all information om studien på ett tydligt sätt. Innan intervjuerna påbörjades erhöles respondenternas muntliga samtycke på plats.

Konfidentialitetskravet handlar om anonymitet och innebär fullständig tystnadsplikt. Utifrån detta informerades vi respondenterna om att alla deras personliga uppgifter och allt insamlat material skulle anonymiseras. Fritidslärarna som deltog i studien tilldelades fiktiva namn.

Slutligen innebär nyttjandekravet att uppgifterna som inhämtas inte får användas till andra eller icke-vetenskapliga syften. I enlighet med detta informerades vi respondenterna om att alla data som samlades in endast skulle användas i enlighet med studiens syfte.

Kvale och Brinkmann (2014) lyfter därutöver fram ytterligare en etisk aspekt som intervjuaren bör vara uppmärksam på hela intervjun ”intervjusituation”. Med detta menas att för att deltagarna känna sig trygga bör intervjuaren ta hänsyn till och överväga den information och de frågor som ska ges till deltagaren. Detta därför utförande vi genomtänkt planering för att vara mer förberedd och undvika de kritiska och känsliga frågor som kanske dyker upp under samtals gång.

4.4. Validitet och reliabilitet

Genomgående i studien tog vi hänsyn till reliabilitet och validitet. Enligt Bryman (2011) och Stukat (2011) är reliabilitet och validitet viktiga begrepp för att forskaren ska säkerställa kvaliteten av sin undersökning. Begreppet validitet handlar om giltighet (Bryman, 2011; Kvale & Brinkmann, 2014). Detta betyder att forskaren verkligen har undersökt det som denne ämnade undersöka. Reliabilitet handlar om tillförlitlighet, detta betyder att undersökningens resultatet skall vara detsamma oavsett vem som utför undersökningen samt vid upprepade undersökningstillfällen (Kvale & Brinkmann, 2014). En undersökning kan ha hög reliabilitet och låg validitet och vice versa, men god validitet är en viktig förutsättning för hög reliabilitet, och samtidigt försvinner utan reliabiliteten också validiteten (Bryman, 2011; Kvale & Brinkmann, 2014).

4.4.1. Validitet

Validitet avser att forskaren ska mäta det som är relevant för studien. Detta gjordes i vår studie genom att relevanta frågor formulerades utifrån studiens syfte. Eftersom vi ansåg att tidsresurserna inte var tillräckliga för att genomföra en omfattande kvalitativ undersökning tänkte vi att utgå från teorier som är relevanta för studien samt läst in sig på tidigare forskning inom pedagogiska dokumentation. Kvale och Brinkmann (2014) menar att det är viktigt att forskaren har god kännedom och förkunskaper kring undersökningsämnet, vilket ökar validiteten. Vi vill dock betona att vi utgick ifrån studiens bakgrund, syfte och frågeställningar för att formulera forskningsfrågorna och vidare intervjufrågorna, så alla delar i undersökningen blir relevanta till undersökningens syfte. På så sätt försökte vi höja undersökningens validitet genom att få en röd tråd mellan problemformuleringen, bakgrund, metodval, resultat, analys och slutsats. Kvale och Brinkmann (2014) menar att forskaren uppnår hög validitet i sin undersökning genom att ständigt kontrollera och mäta det som är av relevans för studien.

4.4.2. Reliabilitet

Reliabilitet vid kvalitativ intervju handlar om tillförlitlighet i insamling och bearbetning av data (Bryman 2011; Kvale & Brinkmann, 2014). Detta därför vi ville med vår undersökning uppnå en så hög reliabilitet som möjligt. Samtidigt är vi medvetna om svårigheten kring att tillförsäkra hög reliabilitet inom vår kvalitativa undersökning eftersom syftet med vår studie var att samla material utifrån några pedagogers perspektiv. Reliabilitet handlar om att mätningar som görs ska frambringa samma resultat vid olika tillfällen. För att uppnå god reliabilitet försökte vi i så stor utsträckning som möjligt bibehålla fokus på studiens syfte under hela intervjun. Detta för att inte oavsiktligt påverka respondenterna. För att öka studiens reliabilitet genomförde vi sex likasinnade intervjuer för att öka studiens noggrannhet.

4.5. Genomförande av intervjuer

Vi utgick ifrån studiens syfte för att formulera frågeställningar och vidare intervjufrågor. Kvale och Brinkmann (2014) menar att syftet med att formulera forskningsfrågorna är att uppnå forskningens syfte, medan intervjufrågorna formuleras med syftet att nå en djupare förståelse kring det bestämda temat. Hänsyn togs för att säkerställa att frågeställningarna som formulerades var tydliga och med ett begripligt språk som lämpade sig till alla respondenter, vi förberedde oss även inför intervjuerna och vi övade på intervjufrågorna för att utveckla god intervjuteknik. Därutöver testade vi även inspelningen, i enlighet med Bryman (2011).

Först och främst tog vi kontakt med respondenterna för att träffa dem individuellt på deras arbetsplats och gav dem missivbrevet (se Bilaga 1). Missivbrevet innehöll information om oss, syftet med intervjun samt kontaktuppgifter där beskrev vi vem vi är, vad intervjun syftar till och kontaktuppgifter för vidare frågor. I missivbrevet presenterade vi även vilka forskningsetiska aspekter som vi tagit hänsyn till (se Bilaga 1). Därefter bestämde vi tid och plats för intervjun med de enskilda respondenterna. Intervjuerna genomförde vi med sex fritidslärare i respektive verksamhet, vi genomförde intervjuer enskilt, med en av oss som intervjuare, under vecka 15–16, 2019. Allt material spelades in för att senare transkriberas till text. Varje intervju tog mellan 10 och 35 minuter. Intervjun inledde vi med en presentation av examensarbetets forskningsfråga. Efter respondenter accepterade användning av inspelningen började vi intervjun genom att ställa generella frågor till de för att komma igång och få en bra stämning. Enligt Bryman (2011) och Stukát (2011) är detta en situation där respondenten känner sig mer bekväm, vilket leder till mer naturlig dialog. Intervjun inledde vi även genom att fråga om lärarens utbildnings inriktning och hur länge hen har varit lärare. Följdfrågor ställdes även utan att vara ledande, utan istället för att föra diskussionen framåt med syfte att generera djupare förståelse kring temat (Bryman, 2011). Intervjun avslutades med att deltagarna frågades om de ville kommentera eller tillägga något, och därefter tackade vi de för sitt engagemang.

4.5.1. Bearbetning av intervjudata

Innan transkriberingen började vi dela intervjuerna upp mellan oss. Vi bestämde även hur transkriberingen skulle gå till för att säkerställa att alla intervjuer skulle transkriberas på samma sätt. Intervjuerna transkriberade vi i sin helhet med hjälp av en dator. Sedan skrev vi ut dokumentet och läste intervjuerna såväl individuellt som tillsammans flera gånger. I och med detta markerade vi de mest relevanta meningar eller stycken med överstrykningspennor i olika färger, i syfte att underlätta analysen av texten och att dela in resultat i olika teman. Därefter parade vi ihop alla stycken med samma färg för att tematisera de transkriberade intervjuerna. På så vis kunde vi plocka ut de likheter och skillnader som påvisats under intervjuerna, med syfte att koppla dem till studiens syfte och frågeställningar. Dessutom kunde vi urskilja respondenternas åsikter om pedagogisk dokumentation i vissa teman. Därefter formulerade vi rubriker för varje tema utifrån styckenas innehåll och vår studies syfte och frågeställningar. Slutligen läste vi igenom och systematiserade det insamlade materialet och skapade en analys i ljuset av studiens teori, som bygger på läroplansteorin (Kvale & Brinkmann, 2014).

5. Resultat

I denna del presenteras en sammanställning av intervjuerna som har gjorts i samband med denna studiens syfte och som analyserats med hjälp av studiens teoretiska utgångspunkter. Resultatet redovisas utifrån följande tre teman: Pedagogisk dokumentation för elevernas utveckling och inflytande, att utvecklas som fritidslärare, att utforma en meningsfull verksamhet.

5.1. Pedagogisk dokumentation för elevernas utveckling och inflytande

Flera fritidslärare beskrev den pedagogiska dokumentationen som en process som säkerställer elever och lärares gemensamma arbete. En av fritidslärarna lyfte särskilt vikten av pedagogisk dokumentation då hen tycker att den har ett avgörande betydelse för elevernas utveckling. Detta eftersom den skapar möjligheter för elevernas delaktighet i verksamheten. Johan betonade att pedagogisk dokumentation synliggör elevens lärande och utveckling. Han menade vidare att den pedagogiska dokumentationen är ett hjälpmedel som utmanar elever för en fortsatt utveckling av sitt lärande. Ann-Marie ser att med hjälp av den pedagogiska dokumentationen kan eleverna tillsammans med fritidslärare reflektera över sitt lärande.

Ju, det har det om de att få barnen se vad det verkligen lär sig och att man tydligt också och visa på för barnen vad de lär sig. Det kan man bli lättare med äldre barn då kan man prata med de vad är mål och syfte, det är lite svårare med yngre med 6 åringar att förstå att nu har vi lärt något att nu lärt du det här (Ann-Marie).

Johan menade att pedagogisk dokumentation fungerar som ett verktyg för fritidslärarna att komma ihåg och följa upp och utvärdera samt se hur utvecklingen går för varje elev. Samtliga fritidslärare uppgav att pedagogisk dokumentation är ett sätt att arbeta med eleverna. Maria

förklarade att varje fritidslärare bör arbeta med pedagogisk dokumentation tillsammans med eleverna för att hitta olika vägar för deras utveckling och för att ge kraft åt den. Hon menade att detta arbetssätt gör det möjligt att engagera eleverna och göra dem aktiva i verksamheten. Gustav menade att arbeta med pedagogisk dokumentation handlar om att skapa ett intresse för eleverna att bli delaktiga i verksamheten. Kontinuitet i gemensamma arbetet mellan elever och fritidslärare är en förutsättning för att lyckas att dokumentera på ett pedagogiskt sätt.

Att man får synliggöra någonting, det är viktigaste. Jag tror att det viktigaste är att eleverna får inflytande eller att deras intressen och erfarenheter liksom spelar in i verksamheten och tas in till vara så att de har den impakt på något sätt (Gustav).

Maria och Gustav beskrev exempelvis att de har samtalstillfällen varje dag där de kan diskutera med elever vad som gäller för aktiviteter i verksamheten. De förklarade vidare att föra samtal med elever om verksamheten är av avgörande betydelse för att hitta det rätta arbetssättet. Gustav menade att den pedagogiska dokumentationen skapas genom samtal och reflektion tillsammans med eleverna och med arbetslag. Han beskrev vidare att den pedagogiska dokumentationen innefattar elevernas egna processer under arbetets gång. Gustav menade att den är som en arbetsprocess som möjliggör att följa elevernas utveckling och lärande under längre tid. Han betonade att elevernas utveckling är central i deras pedagogiska dokumentationsarbete "för att inte bara vara inflytande utan ett blir ansvarar" (Gustav). Han menade att sambandet mellan elevernas delaktighet, inflytande och deras kunskapsutveckling är central i deras pedagogiska dokumentationsarbete.

Att arbeta med pedagogisk dokumentation gynnar elevernas inflytande, förklarade alla fritidslärare. Enligt fritidslärarna ger den pedagogiska dokumentationen möjlighet för alla elever att ta del av dokumentationsarbetet med hjälp av olika metoder exempelvis att samtala med dem och låta dem planera aktiviteten. Sedan reflekterar och utvärderar fritidslärarna kring allting med eleverna samt i arbetslaget.

5.2. Att utvecklas som fritidslärare

Linda menar att syftet med pedagogisk dokumentation inte är läsa igenom allt som man har skrivit och försöka göra exakt lika utan man måste utvärdera den för att undvika att göra samma misstag. Det som är viktigast med pedagogisk dokumentation är att den bidrar till kunskapsutveckling för fritidslärare. Linda betonade att fritidsläraren problematiserar allt som händer i verksamheten, exempelvis de saker som fungerar eller inte fungerar, och när fritidsläraren problematiserar saker kan hen lära sig utifrån sitt misstag. Linda menade att när man som fritidslärare lär sig utav sitt arbetssätt kan hen även påverka sin kunskapsutveckling.

Det viktigaste är att se en process att det händer någonting att vi inte bara går i samma spår hela tiden utan det händer någonting, att inte bara göra samma misstag om och om [...] då kan man hitta andra anfallsvinklar och se det här funkar inte om vi gör så här, vad händer då och kan man se en process där också (Linda).

Linda beskrev att fritidslärarna inte har arbetat tidigare med den pedagogiska dokumentationen utan de antecknade vad elever hade för funderingar. Linda ser på pedagogisk dokumentation som en process eftersom sedan fritidslärarna började arbeta med pedagogisk dokumentation har de dokumenterat mer och de har blivit bättre på att dokumentera med åren. Linda förklarar att genom pedagogisk dokumentation fick de börja dokumentera med en ny metod som kallas för fritidspedagogisk planering, FRIPP.

Från början så vi gjorde ingen på den pedagogiska dokumentationen, den är någonting som kom på senare år, den är någonting som vuxit [...] men det är fortfarande en process vi är även inte klara med, vi precis börjat med någonting som heter FRIPPAR (Linda).

Alla respondenterna menar att den fritidspedagogiska planeringen, FRIPP är en pedagogisk dokumentations metod som de har fått utav kommunens fritidshemnätverk. Fritidsläraren Sara och Johan reflekterade kring den pedagogiska dokumentationen och beskrev att den är som ett gemensamt verktyg för utvärdering. De menade att den pedagogiska dokumentationen hjälper fritidslärarna att ha en gemensam reflektion och utvärderingsarbete. Johan förklarade att genom fritidshemsmöte/arbetslagsträff som sker varje vecka går alla fritidslärare igenom alla aktiviteter som genomförts och reflekterar kring dem. Genom detta arbetssätt skapas enligt Gustav trygghet bland arbetslaget. Alla fritidslärare upplever att den pedagogiska dokumentationen är central i deras gemensamma arbete, de anser att det är ett gemensamt arbetsverktyg som bygger på ett gemensamt planeringsarbete.

Fritidsläraren Gustav beskrev att de tidigare haft en enkel fritidspedagogisk planering, men nu när fritidshem har fått en läroplan som inriktar sig till fritidshemmets verksamhet har dokumentation blivit på ett pedagogiskt sätt för att synliggöra fritidslärarnas arbete. Han menade att en lek med elever inte endast innebär att leka med elever, utan den syftar till att eleverna ska lära sig någonting utav den. När aktiviteten har genomförts dokumenterar Gustav genom att ta bilder på aktiviteten för att sitta och utvärdera med eleverna samt med arbetslaget, sedan visar han upp bilden till vårdnadshavare. Den andra fritidsläraren Linda menade att fritidspedagogisk planering, FRIPP, har blivit som ett hjälpmedel för hennes pedagogiska dokumentationsarbete. Hon ser att hon inte behöver göra märkvärdigt dokumentation längre och hon behöver inte heller skriva särskilt mycket, utan hon går tillbaka till gamla planeringar och utvärderingar och ser om hon är på rätt spår eller inte. Genom att använda fritidspedagogisk planering, FRIPP, som medel har dokumentet blivit ett levande dokument. För Linda innebär att denna kan ses som mer än bara att skriva utan den är ett sätt att bryta ned målen.

Ann-Marie som har arbetat som fritidslärare i över än trettio år beskrev att pedagogisk dokumentation har varit något som hon har gjort för att lyfta elevers behov. Nu efter att politikerna fastställt mål för fritidshemmets verksamhet har pedagogisk dokumentation dock blivit ett sätt och ett arbetets krav för att uppnå de önskade målen. Dessa mål ska alltid utvärderas.

För Johan är den pedagogiska dokumentationen som ett gemensamt arbetsverktyg. Han förklarade att eftersom det inom fritidshemmets verksamhet arbetar personal som har väldigt

olika utbildningsbakgrund, blir det pedagogiska dokumentationsarbetet ett gemensamt arbetssätt för dem. På så sätt kan de enkelt påverka varandras kunskap på ett positivt sätt. Susanne förklarade att vikten av det pedagogiska dokumentationsarbetet syns i allting som fritidslärarna gör, exempelvis när de diskuterar varför de arbetar med det och vad de behöver tänka till kring. Hon menade vidare att det pedagogiska arbetet gör fritidslärarna mer kreativa och öppna för nya förslag. Den fritidspedagogiska planeringen, FRIPP, har genererat tydliga avstämningpunkter att arbeta med för varje fritidslärare. Fritidsläraren förklarade att när de arbetar med pedagogisk dokumentation upptäcker de vilken pedagogisk roll de har bland elever och sina arbetskollegor.

Den pedagogiska dokumentationen främjar fritidslärarnas kunskap och utveckling, påpekade alla respondenter. Utifrån den kan fritidslärarna utveckla deras arbete genom att de får arbeta på ett mer pedagogiskt sätt. Enligt fritidslärarna framgår att det krävs en tillbakablick på vad som tidigare gjorts för att uppnå hög kvalitet i verksamheten. Därför blir pedagogisk dokumentation nödvändig i deras arbete.

5.3. Att utforma en meningsfull verksamhet

Sara upplever att den pedagogiska dokumentationen är det rätta sättet som säkerställer verksamhetens kvalitetsutveckling. Linda förklarade att det inte fanns en tydlig definition av pedagogisk dokumentation förut och inte heller synliga mål för verksamheten. Hon förklarade att det pedagogiska dokumentationsarbetet leder till att öka kvaliteten av fritidshemsverksamheten och stärka verksamheten i jämförelse med andra skolformer.

Det är jo säkrar kvaliteten kan jag tycka, att genomtänka aktiviteter som vi gör och att utvärderas ordentligt till nästa gång också, och att jobba mot några mål som vi har på fritidshemmet [...] vi har börjat tänka genom vad vi gör med de pedagogiska planeringar eller FRIPPARNÄ så kan jag se det finns tanke bakom och jag tycker kvaliteten höjs på vår verksamhet (Sara).

Fritidsläraren Ann-Marie menade att läraren vid sin dokumentation bör ha med sig ett mål, med detta menade hon att fritidslärare bör vara medvetna om den pedagogiska dokumentationens syfte och mål. För henne är det systematiska kvalitetsarbetet ett mål som varje fritidslärare bör sträva efter när de gör pedagogiskt dokumentationsarbete. Hon förklarade sin erfarenhet av och syn på systematiskt kvalitetsarbete att genom kvalitetsredovisning har man ett stort mål och det är som ett övergripande mål, att man gör små saker från början för att uppnå det stora målet. Hon menade vidare att man som fritidslärare uppnår det stora målet genom att först dokumentera, det vill säga genom den fritidspedagogiska planeringen, FRIPP, och sedan utvärdera den fritidspedagogiska planeringen mot det stora målet.

En av fritidslärarna, Linda, som arbetat i längre än trettiofem år beskrev att pedagogisk dokumentation är en utvecklingsprocess som hjälper henne att se vilken utveckling som hänt i verksamheten under åren. Sara, en annan fritidslärare, har märkt att pedagogisk dokumentation höjer verksamhetens kvalitet särskilt när det görs på ett ordentligt sätt kommunen har satt det som mål som varje fritidslärarna bör sträva efter i sin praktik. Gustav menade att kvalitet i

fritidshem syns genom att använda olika medel, exempelvis enkäter som bedömer arbetet, observationer i vissa saker och genom att skicka veckobrev till vårdnadshavare för att de också ska kunna ta del av verksamheten.

Båda fritidslärarna Maria och Gustav förklarade att dokumentation var något som verksamheten brukade göra förut; men nu blev elevernas delaktighet ett krav för att genomföra det dokumentations arbetet och på så sätt blir det lätt att nå verksamhetens mål. Gustav och Ann-Marie menade att detta arbetssätt säkerställer utveckling av systematiskt arbete i verksamheten eftersom den tydliggör verksamhetens uppgift och mål.

Alla fritidslärare ser fördelar i arbetet med pedagogisk dokumentation utifrån deras erfarenheter. Den pedagogiska dokumentationen synliggör utvecklingen som sker i verksamheten. De material som den pedagogiska dokumentationen erbjuder för verksamhetsutvärdering hjälper dem att utveckla och säkerställa kvaliteten i verksamheten.

Sammanfattning av resultatet

Resultatet av vårt arbete visar att olika lärares syn har mycket gemensamt, vilket tyder på att pedagogisk dokumentation bidrar med någon form av utveckling av elever och lärare och vidare verksamheten.

Vårt resultat visar att alla fritidslärare framhävde vikten av elevernas delaktighet i deras pedagogiska dokumentationsarbete, de ser att elevernas inflytande på fritidsverksamheten spelar en central roll i deras dokumentationsarbete. De ser också att arbetet med pedagogisk dokumentation producerar möjligheter för eleverna att bli delaktiga i verksamheten och aktiviteter. En av fritidslärare påpekade att den pedagogiska dokumentationen är en process som bidrar till utvärdering och uppföljning av elevernas utveckling.

Fritidslärarna beskrev den pedagogiska dokumentationen som ett hjälpmedel, den synliggör lärande som sker inom verksamheten, och på så sätt hjälper det fritidslärarna att veta hur de ska arbeta vidare. Ann-Maries uppfattning av det pedagogiska dokumentationsarbetet stämmer överens med Alnerviks (2013) sätt att beskriva begreppet. Fritidslärarnas syn på det pedagogiska dokumentationsarbetet är att det bidrar till utveckling av deras lärande och kunskap. Genom att arbeta med pedagogisk dokumentation blir varje fritidslärare uppmärksam i sin roll, och undviker att göra samma misstag, på så sätt garanterar de verksamhetens utveckling.

Samtliga fritidslärare anser utifrån sina erfarenheter att det viktigaste i den pedagogiska dokumentationen är den är process som säkrar inte bara fritidslärarnas kunskap och utveckling utan hela fritidshemmets verksamhet. En av fritidslärare uttryckte att arbeta med den pedagogiska dokumentationen inte är att utveckla verksamheten framåt men en process för att höja kvaliteten av fritidshemmets verksamhet.

Studiens resultat visar även att samtliga fritidslärare har börjat arbeta utifrån kommunens gemensamma pedagogisk dokumentation arbetsform som kallas FRIPP och den är förkortning av fritidspedagogisk planering, med syfte att alla fritidshem i kommunen ska arbeta utifrån samma mall. De ser att skapandet av gemensamma rutiner FRIPP möjliggör för huvudmannen att jämföra fritidshemmen i kommunen och upptäcka gemensamma utvecklingsbehov. Detta med likheter med Elfströms (2013) förklaring som han ser att kommunens stora utmaning är att hitta den gemensamma arbetsformen för att alla kommunens verksamheter ska utveckla och uppnå önskade mål.

I resultatet synliggörs att fritidslärare utgår ifrån läroplanens syfte och mål i deras dokumentationsarbete. De uttryckte att genom att fritidslärarna tar den pedagogiska dokumentationen som process mot målet uppnår de det kvalitativa arbetet. De talade också kring att den pedagogiska dokumentationen räknas som underlag för deras kvalitetsarbete. De menade att den pedagogiska dokumentationen för dem innebär en process för att synliggöra kvalitetsutvecklingen över tid på verksamheten. Vidare ser fritidslärarna att den pedagogiska dokumentationen bör innehålla formulering av aktiviteternas mål, och utvärdering av dessa aktiviteter.

Studiens respondenter ser egentligen inga problem med att använda sig av pedagogisk dokumentation i verksamheten, utan de har blivit bättre och bättre gällande användning av pedagogisk dokumentation och de har en ny form för dokumentation som kännetecknas med FRIPP.

6. Diskussion

Syftet med denna studie var att skapa fördjupad förståelse för pedagogisk dokumentation på fritidshemmet utifrån fritidslärares syn och erfarenheter. I följande del reflekterar vi kring resultatet och kopplar detta till studiens samtliga delar. Därefter diskuterar vi studiens validitet och reliabilitet och generaliserbarhet samt för- och nackdelar med den valda metoden. Avslutningsvis redogörs för studiens slutsats och förslag till vidare forskning.

6.1. Resultatdiskussion

Resultatet av denna studie visar att pedagogisk dokumentation spelar en avgörande roll för fritidshemmets verksamhet. Den pedagogiska dokumentations vikt skiljer sig åt beroende på fritidslärarnas erfarenhet av den. Respondenterna ser att pedagogisk dokumentation stödjer eleverna i deras lärande och ger dem nya utmaningar. Detta är i överensstämmelse med Lindgren Eneflo (2014) som ser att pedagogisk dokumentation är ett hjälpverktyg för att fånga upp processerna i elevernas lärande och sedan reflektera över dem tillsammans för att hitta nya utmaningar. Genom att skapa möjligheter för eleverna att ha inflytande på den pedagogiska dokumentationens arbete menade fritidslärarna att de kan ta del av elevernas tankar. Detta är i överensstämmelse med Holmberg (2015) som skriver att pedagogisk dokumentation syns som

hjälpmedel för att hjälpa den som har ansvar i undervisningen att gå vidare i arbetet och följa elevers lärande. I skollagen (2010:800) 9 kap 10 § framgår att: ”Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidare utveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.”

Respondenterna menade att pedagogisk dokumentation skapar ett större ansvar hos dem för att driva samtal med eleverna, dessutom kan den hjälpa fritidslärarna att lyssna på elevernas tankar och planera verksamheten utifrån deras intressen. Detta lyfter även Alnervik (2013) fram, nämligen att pedagoger bör inkludera de etiska diskussionerna i sitt pedagogiska dokumentationsarbete. Annars riskerar de att bedöma barnen utifrån deras uppfattning och utifrån verksamhetens syfte och mål. Alla respondenter i undersökningen ser att med hjälp av pedagogisk dokumentation kan alla som är inblandade i verksamheten, det vill säga elever, vårdnadshavare och pedagoger, se vad eleverna faktiskt lärt sig och de kan reflektera tillsammans kring detta. Detta stärks av Bjervås (2011) som förklarar att pedagogisk dokumentation kan ses som ett verktyg för att fånga upp och förstå vad som händer i det pedagogiska arbetet.

Respondenterna försöker skapa olika mallar samt olika verktyg för att tydligare kunna dokumentera verksamheten. Holmberg (2015) skriver att användandet av den pedagogiska dokumentationen ger kunskap och utveckling till den som har ansvar för undervisa i verksamheten.

I studiens resultat framgår tydligt att fritidslärares erfarenheter spelar en stor roll gällande att tolka läroplanens innehåll i sitt praktiska arbete. Fritidslärares erfarenheter visar att genom pedagogiska dokumentation kan de på ett enkelt sätt planera, dokumentera och följa upp verksamheten, och detta är en förutsättning för att kunna höja kvaliteten i verksamheten (Skolverket, 2017). Elfström (2013) menar i sin tur att fritidslärare bör se över sitt arbetssätt för att kontrollera om det stämmer överens med innehållet i läroplanen för att säkerställa systematiskt kvalitetsarbete i verksamheten.

I resultatet framgår att alla deltagande fritidslärare använder kommunens gemensamma pedagogiska dokumentations metod som kallas för pedagogisk planering, FRIPP. FRIPP används av fritidslärare i fritidshemmets verksamhet för att belysa att de arbetar mot läroplanens mål eftersom den övergripande delen av FRIPP kopplas samman med läroplansmål. De ser FRIPP som ett hjälpmedel som underlättar för fritidslärare att tolka den pedagogiska dokumentationen som ingår i läroplanen i sitt praktiska arbete. Respondenterna ser att den skapar möjlighet för dem att fördjupa sig och förstärka sitt pedagogiska dokumentationsarbete. De menade att pedagogisk planering, FRIPP är ett professionellt pedagogiskt dokument som kopplar verksamheten till Lgr 11. Detta eftersom den är arbetssätt som hjälper fritidslärare att sätta fokus på verksamhetens tre huvudsyfte som står i fritidshemmets läroplan. Pihlgren (2017) beskriver de som; målfokus, utvärdering och aktivitetsplan. Med målfokus menas hur aktiviteterna bör formuleras för att verksamheten ska nå läroplanens önskade mål. I utvärderingsdelen blir målen att diskutera och utvärdera dessa aktiviteter både med elever och arbetslag. I planering av aktiviteter blir syftet att hitta rätt sätt att använda miljö och lämpliga

material och resurser som besvarar målet som står i styrdokumentet med fokus på elevernas intressen (Pihlgren, 2017). Genom deras beskrivning av deras arbetsätt ses tydligt hur de tolkar läroplanen.

Avslutningsvis anser vi utifrån studiens resultat att pedagogisk dokumentation hade lika uppfattning mellan fritidslärare men den definieras på olika sätt, så länge målet med arbetet är att uppnå de målen som finns i styrdokumentet. Skillnaderna i synsättet på dokumentation kan utskilja sig ytterligare i hur lång erfarenhet de har av den pedagogiska dokumentationen.

6.2. Metoddiskussion

Eftersom vår studies syfte var att undersöka pedagogisk dokumentation på fritidshemmet, blev valet av en kvalitativ forskningsmetod i form av semistrukturerade intervjuer relevant för att uppfylla studiens syfte då fick vi en tydlig beskrivning av vårt ämne utifrån fritidslärares perspektiv. Om enkät hade använts som metod i stället skulle detta inte ha genererat lika utförlig information som vid de semistrukturerade intervjuerna. Detta då intervjuerna möjliggjorde följdfrågor utifrån informanternas svar. Detta underlättade vår fördjupning kring varje fritidslärares individuella uppfattning och erfarenhet. Dessutom erhöll vi tydligare och djupare förståelse kring ett givet svar än vad enkäten hade resulterat i (Kvale & Brinkmann, 2014).

Eftersom vårt urval var fritidslärare som har erfarenhet av pedagogisk dokumentation i deras arbete ledde detta till att vi fick liknande resultat. Detta kan tolkas som att resultaten skulle bli desamma om man gör forskningen i samma förutsättningar i flera tillfällen. Något som ökade vår studies validitet är att vi analyserade materialet med hjälp av teoretiska utgångspunkter som vi redovisat och argumenterat i enlighet med vår studies syfte. Sedan beskrev vi hur studiens intervju-frågor som vi ställde till respondenterna förhåller sig till de generella forskningsfrågor som vi syftar att besvara i den här studien.

Den ökade validiteten handlar om generaliserbarhet, det vill säga hur studiens resultat kan generaliseras till andra verksamheter. Trots att vår studies validitet kunde ökas (se ovan) blev den ändå inte stark eftersom studiens resultat grundar sig på ett begränsat urval och snävt område. Vår studies resultat går därför inte att generalisera till hur övriga fritidslärare i andra kommuner har erfarenheter av och syn på användning av pedagogiska dokumentation och vi vet inte heller om de har erfarenhet av den pedagogiska dokumentationsmetoden FRIPP som kommunens fritidshemmet verksamheter använder.

När det gäller studiens reliabilitet var vi noggranna att inte påverka respondenterna med våra åsikter. Detta uppfylldes genom att vi bibehöll fokus på studiens syfte under hela intervjun. Det skulle vara en fördel för studiens reliabilitet om vi båda haft tid till att närvara vid intervjuerna. Detta hade lett till att fler följdfrågor hade kunnat ställas; däremot fanns inte den tiden. Vi valde i stället att öka studiens reliabilitet genom att beskriva tillvägagångssättet så tydligt som möjligt genom hela studiens gång. Detta för att påvisa hur vi hanterat det insamlade materialet. Genom att förstärka resultatdelen med citat från intervjuerna och användandet av inspelningar.

Inspelningar hjälpte oss i transkriberingsarbetet, då det möjliggjorde att gå tillbaka flera gånger och lyssna på respondenternas utsagor för att inte missa någonting. Det underlättade även vår översättning av det talade språket till skriven text (Bryman, 2011). Genom att vi var noggranna i bearbetning av data, det vill säga transkriberandet av respondenternas svar, ökar dessutom studiens pålitlighet.

En nackdel med kvalitativ undersökning med intervju som metod är att det är en tidskrävande process att transkribera intervjuer. Detta tog särskilt lång tid eftersom våra respondenter hade mycket att berätta utifrån sina erfarenheter och eftersom vi valde att skriva ut allting respondenterna sade.

Hade det funnits mer tid skulle vi båda ha deltagit vid alla sex intervjuer. Detta hade möjliggjort fler följdfrågor och att undersöka såväl möjligheterna som svårigheterna som fritidslärare har i arbetet med pedagogisk dokumentation. Dock fanns inte den tiden. Vi upplevde även att vår förförståelse och kunskap om ämnet var till fördel för undersökningen. Detta innebar att fler följdfrågor kunde ställas och hjälpte respondenterna berätta mer om sina tankar och åsikter kring ämnet.

6.3. Slutsats och vidare forskning

Utifrån vår studies resultat konkluderas att pedagogisk dokumentation är ett viktigt hjälpmedel som har lett till en ny form av fritidspedagogisk planering som benämns FRIPP. FRIPP används av fritidslärare och är underlag i fritidshemsverksamhetens kvalitativarbete och sker fortlöpande gemensamt i fritidshemmets arbetslag. Dessutom är FRIPP ett värdefullt underlag och rutin för att dokumentera och följa upp fritidshemmets resultat gentemot de nationella målen.

Vår studie har medfört en ökad kunskap kring hur pedagogisk dokumentation kan bidra till utvecklingen av fritidshemmets verksamhet. Fritidslärarnas förhållningssätt har en väsentlig roll för vad pedagogisk dokumentation kommer få för betydelse inom verksamheten. Genom den kan verksamheten förändras till det bättre och alla fritidslärare får mer erfarenhet att använda den i praktiken. Den pedagogiska dokumentationen bidrar med alla delar som har nämnts i studien för att främja både elever och fritidslärarna i verksamheten. Studies resultat har lett oss till en ökad kunskap och förståelse av pedagogisk dokumentation utifrån fritidslärarnas syn och erfarenheter.

Utifrån våra erfarenheter från verksamhetsförlagda utbildningar och den kunskap som erhållits under vår studie är det av vikt för fritidslärare att dokumentera och förstå vikten av pedagogisk dokumentation i planering och systematiskt kvalitetsarbete. Utifrån vår studies resultat ses även att den pedagogiska dokumentationen kräver mycket arbete och gemensamma diskussioner med arbetskollegor för att förstärka erfarenheter och hitta lämpliga metoder för att fortsätta dokumentationsarbetet. Det skulle därför vara intressant att genomföra observationer i

verksamheten för att synliggöra hur arbetet med pedagogisk dokumentation ser ut och hur fritidslärare i fritidshemmet använder FRIPP i sin praktik.

Något som skulle vara intressant att undersöka är samma fritidshemsverksamhet om ett antal år när de använt pedagogisk dokumentation en längre tid. Förslag till fortsatt forskning att genomföra en liknande studie med andra kommunens fritidsverksamheter och jämföra om det skiljer sig mellan olika kommuner fritidshemmets verksamhet.

Referenser

- Alnervik, K. (2013). *"Men så kan man ju också tänka!": pedagogisk dokumentation som förändringsverktyg i förskolan*. Diss. Jönköping : Högskolan i Jönköping, 2013. Jönköping.
- Bjervås, L. (2011). *Samtal om barn och pedagogisk dokumentation som bedömningspraktik i förskolan: en diskursanalys*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2011. Göteborg.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Elfström, I. (2013). *Uppföljning och utvärdering för förändring: pedagogisk dokumentation som grund för kontinuerlig verksamhetsutveckling och systematiskt kvalitetsarbete i förskolan*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2013. Stockholm.
- Essén, G., Björklund, E. & Olsborn Björby, L. (2015). *Pedagogisk dokumentation: utvecklas och lära tillsammans*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & kultur.
- Holmberg, C. (2015). *Så är det ju - den blir aldrig färdig!: en etnografisk studie om förskolepedagogers arbete med pedagogisk dokumentation*. Licentiatavhandling Stockholm : Stockholms universitet, 2015. Stockholm.
- Johansson, J. (1986). *Från arbetsstuga till fritidshem: [ett bidrag till fritidshemmets historia : kompletterande material till det pedagogiska programmet för fritidshem]*. (1. uppl.) Stockholm: Liber/Allmänna förl..
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Linde, G. (1993). *On curriculum transformation: explaining selection of content in teaching*. Diss. (sammanfattning) Uppsala : Univ.. Stockholm.
- Lindgren Eneflo, E. (2014). *Dokumentationens dilemma: förskollärare samtalar om pedagogisk dokumentation*. Licentiatavhandling Umeå: Umeå universitet, 2014. Umeå.
- Lundgren, U. P. (1989). *Att organisera omvärlden: en introduktion till läroplansteori*. (2. [dvs 4.] uppl.) Stockholm: Utbildningsförl. på uppdrag av Gymnasieutredningen.
- Pihlgren, A.S. (2017). *Fritidshemmets mål och resultat: att planera och utvärdera*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur.
- Skolverket (2001). *Att organisera kunskap: om skolans kunskapsuppdrag i teorin, i praktiken och i framtiden : en idéskrift från Seminariegruppen för läroplaner och organisering av kunskap*. Stockholm: Statens skolverk.
- Skollagen (SFS 2010:800). Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Skolverket (2014). *Allmänna råd med kommentarer: Fritidshem*. Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2015). *Systematiskt kvalitetsarbete: för skolväsendet*. (Andra upplagan). [Stockholm]: Skolverket.

Skolverket (2017). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2017*. [Stockholm]: Skolverket.

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Torstenson-Ed, T. & Johansson, I. (2000). *Fritidshemmet i forskning och förändring: en kunskapsöversikt*. Stockholm: Statens skolverk.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed [Elektronisk resurs]*. (Reviderad utgåva). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Bilaga 1, Missivbrev

Hej!

Vi heter Lara Al-Sabti och Ardeem Tarakgian och vi studerar till grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem vid Högskolan i Gävle. Vi har påbörjat vår avslutande kurs som är det självständiga examensarbetet. Ämnet som vi har valt handlar om pedagogisk dokumentation.

Syftet med vår studie är att skapa fördjupad förståelse för pedagogisk dokumentation i fritidshemmets verksamhet genom att undersöka fritidslärares syn och erfarenhet kring arbetet med pedagogiska dokumentation. För att kunna besvara syftet i vår studie kommer vi intervjua fritidslärare som arbetar med pedagogisk dokumentation på fritidshemmet. Din kunskap och erfarenhet kan bidra till vår studie.

Vår studie är en kvalitativ intervjustudie och vi kommer att göra individuella intervjuer med sex fritidspedagoger. Du kommer att välja tid och en lämplig plats på din arbetsplats för intervjun, som vi beräknar kommer att ta ungefär 25-35 minuter. Vi kommer att spela in intervjun med hjälp av en mobiltelefon för att underlätta transkriberingen.

De forskningsetiska principerna från Vetenskapsrådet (2017) kommer att vara en grund i intervjutillfället och själva arbetet. Det betyder att ditt deltagande är frivilligt och att du när du vill kan avbryta intervjun och ditt deltagande. Informationen från intervjun kommer vi att behandla konfidentiellt och ditt deltagande kommer att vara helt anonymt. Uppgifter och resultat från vår undersökning kommer enbart att användas i forskningsändamål.

Om du är intresserad att delta i intervjun är du välkommen att höra av dig till oss för att boka en tid. Vi vill ha gärna svar via mail eller mobiltelefon om du kan tänka dig att delta under vecka 15-16. Om du har frågor eller funderingar är du välkommen att kontakta oss eller vår handledare för mer information.

Hoppas att ni har möjlighet att delta!

Med vänliga hälsningar!

Lara Al-Sabti och Ardeem Tarakgian

Lara Al-Sabti   ofk16lat@student.hig.se   [REDACTED]
Ardeem Tarakgian   ofk16atn@student.hig.se   [REDACTED]

Handledare: Tatiana Mikhaylova   [REDACTED]

Bilaga 2, Intervjufrågor

Utbildning:

1. Hur lång erfarenhet har du inom yrket?
2. Vad har du för erfarenheter av pedagogisk dokumentation?
3. Vad anser du vara huvudsyftet att arbeta med pedagogisk dokumentation på fritidshemmets verksamhet?
4. Vilken betydelse har pedagogiska dokumentationen för fritidshemmets verksamhet?
5. Vad upplever du som viktigast i arbetet med den pedagogiska dokumentationen? Varför?
6. Hur använder du som fritidslärare och ditt arbetslag pedagogisk dokumentation i verksamheten?
7. Vad har du för erfarenheter av systematiskt kvalitetsarbete?

Bilaga 3 databassökning

Att söka efter fem vetenskapliga artiklar

Först och främst har vi valt ett huvudämne som intresserar oss och detta är ”Pedagogisk dokumentation”. Dessutom vår litteratursöknings resultat handlar om ”Pedagogisk dokumentation i skolan/fritidshem”. För att bredda sökningen har vi använt tre olika databaser från den listan som finns på Gävle högskolans webbsidan.

För Artikel 1 använde vi **Google Scholar**; denna använde vi för att söka nationella artiklar och avhandlingar. Sökordet som vi har valt var **Pedagogiska dokumentation**. När vi skrev sökordet i sök rutan visade att det finns ungefär 23 900 artiklar kring detta ämne. För att begränsa vår sökning

1.- Använde vi operatören **AND** för att komma med resultat som innehåller både pedagogisk och dokumentation. Detta visade att det finns 23700 artiklar.

2. Därefter begränsade vi vår sökning genom att använda den vanligaste söktekniken, **en frassökning**, eftersom vi ville att söka på sammansatta begrepp sätt vi orden inom citattecken ”pedagogiska dokumentation” för att hålla ihop orden och söka artiklar som handlar om pedagogiska dokumentation och slippa de artiklar som handlar om bara pedagogisk eller bara dokumentation här visade ungefär 2 920 artiklar.

3. För att ge smalare resultat tryckte vi på **Sedan 2018** då resultatet blev 266 artiklar

4. När vi valde att söka efter artiklar som **har citat** visade 266 artiklar.

Som artikel 1 valde vi: Lindgren Eneflo, E. (2014) Dokumentationens dilemma – förskollärare samtalar om pedagogisk dokumentation. Licentiatuppsats i Pedagogiskt arbete, UTV, Umeå Universitet. Genom att läsa artikelns rubrik och abstrakt fick vi snabbt förståelse för vad artikeln handlar om.

För artikel 2 använde vi **Swepub**; där tryckte vi på utökad sökning för att begränsa vår sökning, och sedan.

1.- skrev vi ”pedagogiska dokumentation” i fritextrutan, sedan valde vi språket svenska och blev en annan begränsning alternativ, dessutom resultatet blev 72 artiklar.

2.- Sedan valde vi de artiklar som är fritt online och resultatet blev 29 artiklar

3.- Eftersom artikeln bör vara vetenskapligt granskade valde vi licentiatavhandling.

När vi tryckte på ”Detaljer” visade sammanfattning av avhandlingen vilken blev lätt att välja rätt artikel. Som artikel 2 valde vi: Karin Alnervik 2013 ”**Men så kan man ju också tänka!**”

Pedagogisk dokumentation som förändringsverktyg i förskolan (Doktorsavhandling i pedagogik) Dissertation Series No. 19.

För artikel 3 använde vi **LIBRIS** som är en nationell söktjänst med information om titlar på universitet och forskningsbibliotek, samt svenska bibliotek. Sökordet som vi har valt var **Pedagogiska dokumentation**. För att börja vår sökning med begränsade sökning tryckte vi på utökad sökning sedan valde vi svenska artiklar som språk; detta resultat blev 189 artiklar. Sedan från listan (Avgränsa träffmängd) valde vi fritt online för att komma fram bara de artiklar som är (fulltext artiklar) då resultatet blev 15 artiklar, typ av artikel valde vi avhandling för att vara

litteraturen vetenskapligt granskade, då kom resultatet 10 artiklar. Som artikel 3 valde vi : **Charlotte Holmberg 2015 Så är det ju – den blir aldrig färdig! En etnografisk studie om förskolepedagogers arbete med pedagogisk dokumentation.** För att försöka ta reda på hur pedagogisk dokumentation arbetas med och uppfattas av pedagoger på förskolan.

För artikel 4 och 5 använde vi **Discovery på Högskolan i Gävle** som är en international söktjänst där kan man söka vetenskapliga artiklar i olika språk på bland bibliotek och kursböcker. Sökordet som vi har valt var **leisure-time centre**. För att börja vår sökning med begränsade sökning valde vi engelska artiklar som språk samt tryckte vi på peer reviewd; detta resultat blev 4,845 artiklar. För att begränsade sökning alternativet mer skrev vi i AND rutan Fritidshem för att få artiklar som handlar den pedagogiska dokumentationen på fritidshemmet då fick vi ingen artiklar som handlar om den. Då skrev vi pedagogiska dokumentation och valde vi svenska artiklar som språk med att välja peer reviewd och fulltext alternativet då kom det fram artiklar som inriktade till förskolan och inte till fritidshemmet. Resultatet var 10 artiklar, efter att vi läste varje artiklarnas abstrakt valde vi två avhandling Som artikel 4 valde vi **Elfström, I. (2013). Uppföljning och utvärdering för förändring: pedagogisk dokumentation som grund för kontinuerlig verksamhetsutveckling och systematiskt kvalitetsarbete i förskolan. Diss. Och** Som artikel 5 valde vi **Bjervås, L.-L. (2011). Samtal om barn och pedagogisk dokumentation som bedömningspraktik i förskolan - En diskursanalys.**